

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry
toiminnanjohtaja Mari Ahonen-Walker
Asemapäällikönkatu 1
00520 Helsinki
puh. 010 279 2720
tyopajayhdistys@tpy.fi

TEM/1034/03.01.01/2014
TEM044:00/2014

27.6.2014

Lausunto luonnokseen HE julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry (TPY) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta, joka koskee HE julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamista. Luonnoksen suurimmat muutokset kohdistuvat palkkatukijärjestelmän uudistamiseen. TPY nostaa lausunnossaan esiin joitakin huomioita esityksen kirjauksista. Työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä TPY suuntaa lausuntonsa erityisesti esityksen taloudellisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin, mutta toteaa samalla, että osa oletetuista vaikutuksista täsmentyy vasta, kun mahdollista muutosta tulkitaan käytännössä.

Nykyisellään palkkatukijärjestelmä on vaikeaselkoinen ja siten esityksen tavoitteena oleva järjestelmän yksinkertaistaminen on erittäin kannatettava tavoite. Yksinkertaisempi järjestelmä lisää työttömien yhdenvertaista kohtelua valtakunnallisesti, tekee tuesta nykyistä paremmin ennakoitavaa ja sen myöntämisestä läpinäkyvämpää. Yksinkertaisempi järjestelmä lisää todennäköisesti päätösten oikeellisuutta ja vähentää osaltaan TE-palveluiden ja ELY-keskusten hallinnollista työtä, josta vapautuvaa resurssia tulee ohjata asiakastyöhön.

Luonnoksessa yksinkertaisemman järjestelmän perustaksi esitetään tuen prosenttiosuuksia palkkakustannuksista. Tämän hetkiseen tilanteeseen verrattuna erityisesti matalapalkkaiseen tehtäviin saatu tuki pienee, mikäli se toteutuu esityksen mukaisena. Esityksen tavoitteena on erityisesti lisätä yritysten osuutta palkkatuetun työn tarjoajana. TPY kysyy, tapahtuuko tämä kuntien ja järjestöjen kustannuksella? Prosentti-perusteinen tuki on ajatuksena hyvä ja selkeä, mutta TPY katsoo, että luonnoksessa tulee olla esitettyjen prosenttiosuuksien valintaa tarkentavia ja selventäviä laskelmia ja perusteluita.

Luonnoksessa esitetty uudistus tähtää siihen, että pidemmät jaksot ja korkeampi tuki kohdistuisivat niiden työttömien palkkaukseen, joiden kysyntä työmarkkinoilla on vähäisintä. Tavoitteena on palkkatuen vahvempi suuntaaminen erityisesti osatyökykyisten, pitkäaikaistyöttömien ja ikääntyvien työllistymiseen, mitä TPY pitää kannatettavana linjauksena. Esityksestä ei kuitenkaan käy selvästi ilmi, että palkkatuen maksimikesto alle vuoden työttömyyden perusteella ollaan lyhentämässä nykyisestä 10 kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Tämä tulee esiin ehdotuksen 6§ 1 momentin 1 kohdassa, mutta muutosta tai sen vaikutuksia ei ole esityksessä sanallisesti avattu tai arvioitu lainkaan lukuun ottamatta lyhyttä viittausta nuorisotakuun toteuttamiseen perustuvaan kahden vuoden siirtymäaikaan alle 30-vuotiaiden palkkatuessa. TPY kysyykin, mitkä ovat luonnoksessa esitetyn enimmäiskeston lyhentämisen perusteet ja mitä vaikutuksia tällä arvioidaan olevan palkkatuen käytölle?

TPY katsoo myös, että luonnoksen 9§:ssä esitetty palkkatukikausien väliin tulevan työttömyysjakson pituuden tuplaaminen 10 kuukauteen voi lisätä virtaa pidempään työttömyyteen. Samalla, kun huolehditaan vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien asemasta korkeammalla ja pidemmällä tuen määrällä, tulee estää vähemmän aikaa työttömänä olleiden työttömyyden venyminen ja valuma pitkäaikaistyöttömyyteen kaikin käytettävissä olevin keinoin.

TPY kannattaa esityksessä tuensaajaa koskevaa linjausta, jossa palkkatuki ulotetaan kaikkiin työttömiin, eikä sitä enää sidota työttömyysetuuspäiviin tai työmarkkinatukioikeuteen. Tämä lisää osaltaan työttömien yhdenvertaisuutta. TPY pitää erinomaisena esityksen ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien pidempikestoista palkkatukea. Yli 60-vuotiailla, pitkään työttömänä olleilla tukikausien väliin ei vaadita työttömyysjaksoa, vaan tuki voi heidän osaltaan olla käytännössä pysyvää. Hyvää on myös se, etteivät lyhyet työllistymiset vaikuta saatavaan tukeen, vaan työttömyyttä koskeva tarkastelujakso on tällöin pidempi. Myös palkkatuen enimmäiskeston laskennan nollautuminen 24 kuukauden työttömyyden jälkeen on kannatettava esitys.

Kokonaisuudessaan luonnos painottaa yritysten toteuttamaa työllistämistä. TPY kysyy, onko nähtävissä, että luonnoksen linjaukset olennaisesti lisäävät yritysten halua käyttää palkkatukea. Vaikka kuntien tämän hetkinen tilanne on monin paikoin haasteellinen, ovat kunnat usein työntekijöidensä ikärakenteen vuoksi potentiaalisia tulevaisuuden työpaikkoja. Juuri kunnat voisivat ottaa roolia pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten työllistämässä, jos niitä siihen palkkatukipolitiikalla kannustetaan. TPY katsoo, että mitään toimijaa tai työllistäjää ei tule väheksyä.

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry (TPY) on järjestö, joka edustaa noin 220 työpajaorganisaatiota Suomessa. Suuri osa TPY:n jäsenistä on kunnallisia (54 %), mutta lisäksi työpajatoimintaa toteutetaan mm. yhdistyksissä, säätiöiden ylläpitämissä sosiaalisen työllistämisen yksiköissä sekä koulutuskuntayhtymien ylläpitämissä työpajoissa. Työpajatoimintaan osallistuu vuosittain yli 22 000 valmentautujaa, joista noin 14 000 on alle 29-vuotiaita nuoria.

Työpajojen valmentautujina on monenlaisia ryhmiä, kuten työttömät nuoret ja aikuiset, joita puuttuu ammatillinen koulutus tai työkokemus, ammatinvaihtajat, työ- ja toimintakyvyltään heikentyneet työnhakijat, päihde- ja mielenterveyskuntoutujat, pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset sekä työmarkkinoille integroitumisessa tukea tarvitsevat maahanmuuttajat. Valmentautajat ovat työpajalla esimerkiksi työkokeilussa, palkkatuella, työvoimakoulutuksessa, Kelan kuntoutuksessa, kuntouttavassa työtoiminnassa, oppisopimuskoulutuksessa tai ammattioppilaitosten tai peruskoulujen opiskelijoina.